

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการจราจรใช้รถใช้ถนนในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ ล้วนแต่มีปัญหาในเรื่องของจราจรที่ติดขัด และสภาพมลภาวะของอากาศเป็นพิษ การใช้รถจักรยานเป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่ได้รับความนิยมมากในการขับขี่ และในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ก็เป็นอีกแห่งหนึ่ง ที่มีการใช้รถจักรยานในการขับขี่กันมาก และมีแนวโน้มว่าจะได้รับความนิยมมากขึ้นการใช้รถจักรยานในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จะแบ่งลักษณะการใช้รถออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้ 1. ใช้เพื่อการเดินทาง 2. ใช้เพื่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 3. ใช้เพื่อการแข่งขัน แต่ในขณะนี้ลักษณะของการใช้รถจักรยานแบบใช้เพื่อการออกกำลังกาย และเพื่อสุขภาพกำลังได้รับความนิยมมากกว่าการใช้ในลักษณะอื่น และรูปแบบของการขี่จักรยานเพื่อสุขภาพวันอาทิตย์ในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเดิม และมีกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น มีกิจกรรมในการขี่จักรยานทางไกล การขี่จักรยานท่องเที่ยว การขี่จักรยานเพื่อการอนุรักษ์ต่าง ๆ เป็นต้น

หลายครั้งที่การใช้จักรยานเพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ถูกกล่าวถึง และหยิบยกขึ้นมาเป็นทางเลือกหนึ่ง เพื่อการเดินทางระยะใกล้ จนกระทั่งมีกลุ่มผู้ริเริ่มโครงการจักรยานวันอาทิตย์ ซึ่งดำเนินมาตั้งแต่ปี 2539 แต่ก็ยังไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจัง ทั้งที่จักรยานเป็นยานพาหนะที่สะอาดปลอดภัย ไร้มลพิษ มีหลายราคาให้เลือกและยังใช้พลังงานที่ไม่มีวันหมดสิ้นอีกด้วย ในระดับโลกเป็นที่ยอมรับแล้วว่าจักรยาน เป็นพาหนะส่วนบุคคลที่ใช้การได้ดีที่สุดและสอดคล้องกับการพัฒนาสังคมแบบยั่งยืนมากที่สุด (ชเนศวร์ เจริญเมือง. 2539)

ในการขี่จักรยานควรระวังในเรื่องของการบาดเจ็บ สิ่งที่สำคัญคืออันตรายจากการล้ม และอุบัติเหตุอื่น ๆ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดอันตรายที่ร้ายแรงได้ ในการขี่จักรยานนั้น การล้มเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ถ้าเราระมัดระวังหรือไม่ประมาทเราก็จะสามารถที่จะป้องกันอุบัติเหตุส่วนใหญ่ได้

(กฤษฎา บานชื่น. 2539)

ในการขี่จักรยานนั้นนอกเหนือจากการได้ออกกำลังกายและสุขภาพที่ดีแล้ว ที่สำคัญคือการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บต่าง ๆ อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุในการขี่จักรยาน ซึ่งเป็นสิ่งที่นักขี่จักรยานทั้งหลายจะต้องตระหนักไว้เสมอ การขี่จักรยานอย่างปลอดภัยอาจช่วยป้องกันอุบัติเหตุได้ เราจะต้องคุ้นเคยกับกฎของการใช้ถนนและคอยระวังยานพาหนะชนิดอื่น ๆ ด้วย

การป้องกันการบาดเจ็บในการขี่จักรยานไม่ว่าจะเป็นการใช้รถจักรยานที่มีลักษณะการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป เป็นหน้าที่ของการเป็นผู้ขี่ที่ต้องแสดงถึงสวัสดิภาพและความปลอดภัยของตัวเอง ในเมื่อปัจจุบันอัตราในการใช้รถจักรยานจะเพิ่มขึ้นมากแค่ไหน อัตราความปลอดภัยในการป้องกันการบาดเจ็บ ความเสี่ยงต่าง ๆ ก็ย่อมต้องเพิ่มขึ้นตามเท่านั้น แต่ในเมื่อมีการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุเกิดขึ้น เราสามารถที่จะหลีกเลี่ยงและป้องกันได้ หากเราตระหนักอยู่เสมอถึงความปลอดภัยและการป้องกันตัวเอง

ดังที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาจึงได้มีความสนใจในพฤติกรรมและความตระหนักในการป้องกันการบาดเจ็บของสมาชิกผู้ขี่จักรยานเพื่อสุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพราะจากการที่ได้สังเกตพฤติกรรมและความตระหนักของสมาชิกผู้ขี่จักรยานเพื่อสุขภาพ พบว่าพฤติกรรมในการป้องกันการบาดเจ็บของผู้ขี่จักรยาน ยังไม่มีความปลอดภัยเท่าที่ควร และขาดความตระหนักในการป้องกันการบาดเจ็บ ซึ่งในการขี่จักรยานในแต่ละครั้ง จะต้องมีการสวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง เพื่อป้องกันการบาดเจ็บที่บริเวณ ศีรษะซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของร่างกายคนเรา และสวมอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อป้องกันส่วนต่าง ๆ ของร่างกายด้วย ดังนั้นด้วยหลักสำคัญที่ว่า การบาดเจ็บของผู้ขี่จักรยานมีผลมาจากพฤติกรรมและความตระหนัก ดังนั้นจึงทำให้ผู้ศึกษาต้องการที่จะทราบว่า สมาชิกของชมรมผู้ขี่จักรยานเพื่อสุขภาพวันอาทิตย์ ในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ มีพฤติกรรมและมีความตระหนักมากน้อยเท่าใด ในการป้องกันการบาดเจ็บ และหาว่าพฤติกรรมกับความตระหนักใดที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บได้ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการหาพฤติกรรมในการป้องกันการบาดเจ็บที่ร้ายแรงต่อไป และเป็นการกระตุ้นสมาชิกของชมรมผู้ขี่จักรยานวันอาทิตย์ให้หันมาสนใจในเรื่องของการป้องกันตนเองจากการบาดเจ็บในการขี่จักรยานให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อที่จะทราบถึงพฤติกรรมและความตระหนักในการป้องกันการบาดเจ็บของสมาชิกชมรมผู้ขี่จักรยานเพื่อสุขภาพวันอาทิตย์ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือสมาชิกของ ชมรมผู้ขี่รถจักรยานเพื่อสุขภาพวันอาทิตย์ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 90 คน

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาคั้งนี้ ได้มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมและความตระหนักในการป้องกันการบาดเจ็บของสมาชิกของ ชมรมผู้ขี่รถจักรยานเพื่อสุขภาพ วันอาทิตย์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมาชิกชมรมผู้ขี่จักรยานเพื่อสุขภาพวันอาทิตย์ หมายถึง ผู้ที่ใช้รถจักรยานในการขี่เพื่อการออกกำลังกาย ตามกิจกรรมที่ชมรมจักรยานเพื่อสุขภาพจัดขึ้นในวันอาทิตย์ และเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพของร่างกายให้ดีขึ้น

พฤติกรรมการป้องกันการบาดเจ็บ หมายถึง การกระทำที่ผู้กระทำหาหนทาง เพื่อหลีกเลี่ยงและป้องกันสาเหตุที่จะก่อให้เกิดความเจ็บปวดทางร่างกาย

สวัสดิภาพ หมายถึง ความปลอดภัยในร่างกายชีวิต และทรัพย์สิน

ความตระหนัก หมายถึง ความเอาใจใส่ ความสนใจหรือเป็นการกระทำที่แสดงว่ามีการรับรู้ในบางสิ่งบางอย่างรวมทั้งรู้ตัว สำนึกในบางเหตุการณ์ หรือวัตถุประสงค์ของได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บ ในการขี่จักรยานเพื่อสุขภาพเพื่อจะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการป้องกันอันตรายจากการบาดเจ็บต่อไป
2. ทำให้ทราบถึง ความตระหนักในการป้องกันการบาดเจ็บ ของสมาชิก ชมรมผู้ขี่จักรยานเพื่อสุขภาพวันอาทิตย์ และจะ ได้ป้องกัน ได้อย่างถูกต้อง
3. เป็นแนวทางไปสู่ การรณรงค์ในการป้องกันอันตราย และการบาดเจ็บในการขี่จักรยานเพื่อสุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่